

però és sobretot variant de la de 'estar clapejat': «airoles de pèsols *s'aclapen* enrioladament entre les restelleres dels ceps bo i nus», «damunt l'areny *aclapat* d'herba rossejada pel sol, tres o quatre parelles ballen», *L'Avi del Mussols* (en Joan Apòstol; xv, 215; 5 XII, 196).

Enclaperar; desenclaperar. Clapó (teixits, vegeu BDC IV, 83), del fr. *clapot* id. [Larousse, 1869], deriv. de *clapoter* 'fer soroll una massa líquida agitada'. *Clapotejar* [VCatalà] o *clapotar* [GALomar], *clapoteig* (cf. per a aquest sub-grup onomatopèic, FEW II, 732b).

¹ Id. a Menorca, *CostManc.* II, 81: a diferència del Princ. no assenyalen cap partió; els antics talaiots i talaies s'anomenen *clapers de gegants*, i *claperots* els clapers fets amb pedres grosses; «*cloper* és el nom vallesà del claper», però desconfio d'aquesta o inexplicable i no confirmada enloc més que en un doc. de St. Celoni, de 1370 (BABL XII, 135), publicat per aquell temps, i que potser no és més que un error de lectura. Segons el *Cost.* seria també anomenada «*claper* la codina», «Als volts de Montserrat». — ² *Hommage à Georges Guichard, Manuel d'Études Foréziennes*, 1947, 65ss. Wartburg cita fins i tot *glapier* en 1365 en un doc. de Borgonya. — ³ No descartem que l'evolució de sentit estigui ací ja tan completada com en fr. i oc., si bé potser només és 'desfarà per conills', o sigui: 'per tal que els conills no s'hi encauin' desfarà clapers, closes de pedra i parets de pedra seca. De tota manera sempre hi ha la idea bàsica. — ⁴ Aquest, segurament supervivència d'un parlar sako-tokhari, o sigui irani oriental: Oranski, *Vved. v. Iransk. Filol.*, 236. — ⁵ «A l'Avellanosa hi havia un *plap* que es menava», 1935, «encara queden *plaps* de neu a la Serra d'Ensija». — ⁶ Sobre coses d'aquest quadrant relatives a *crapp* ens informa d'altra banda l'especialista Jokl, *VRom.* VIII, 198ss. A part del que ja es pot trobar en Dottin i en Victor Henry (*Voc. Et. Breton*), Stokes-B., 96, i Walde-P. I, 487, hi ha informació posterior, en tot cas no sense valor, però que inspira força dubtes, com quasi sempre les coses de J. Hubschmid (*ZRPb.* LXVI, 44-45; *Pyr-w. vorroman.*, 28): el lligam que hi veu amb coses soltes gc. i llgd. és ben discutible. No nego que hi pugui haver un lligam amb un *křipa* 'roca' o 'penya' de l'eslovè i del txec antic, però cal esperar el judici dels entesos. D'altra banda Tovar, *Et. Celt.* XIII, 418, cita un irl. *clach* 'pedra' en el Dicc. de la Royal Irish Academy (Iletra C, p. 250), atansament majorment seductor en tant que hi ha allí també *clachar* «heap of stones», ço que recorda la parella romànica *clap/claper*, i en tant que una -p- i fins -pp- del gallo-britònic podria ser la resposta fonètica d'una *kʷ* del gaèlic; però acollim-ho amb gran precaució (no hi ha res d'això en Pok., *IEW*, en tot cas), més que més en veure que les llengües britòniques tenen formes anàlogues, també amb *k/h*: ky. *clech*, *clegyr*, bret. *clecher* «tas de pierres» (Fleuriot, *V. Bret.*, 350s.). — ⁷ Més insuficient en-

cara la definició del canigonenc Jampy «lieu pelé et stérile». — ⁸ *Clapisses de Racó-Roig* en el Barranc de Farrúbio pujant a Caro des de Tortosa, 1928.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *clapar, clapada, plapada, claparada, clapareda, clapadissa, clapejar* 'formar claps', *clapejat, neu plapejada, plapejat, clapera, claperar, claperol, claperós, claperot, clapejar* 'sonar els esclops', *clapeig, clapissa, glapissa, clapís, glapís, clapissol, clapissal, clapissar, aclapar, aclapar-se, reclapar-se, enclaperar, desenclaperar, clapó, clapotejar* o *clapotar, clapoteig*

Clapir, V. glapir Clapís, clapissa, clapissar, V. clapa Clapit, V. glapir Clapó, clapotar, clapoteig, clapotejar, V. clapa Claquejar, claquera, claqueteig, V. clacar

CLAR, del ll. CLARUS id. □ 1.ª doc.: S. XIII, Llull, Desclot, *Cost. Tort.*, *Consolat*.

«Clar fo lo temps, lo sol inluminava tota aquella selva», *Blanq.* (O. C., 57); «vench a les portes --- e les portes --- trobà-les tancades per ço com encara no era dia *clar*», Desclot (§ 134); «distingueren-se fins que fon lo dia *clar*», JoMartorell (Ag. I, 23). També, des de llavors, en les altres accs., més de figurades: «*clara* cosa és e manifesta que tot hom pot recusar jutge», *CostTort.* III, i, 22; 'no enterbolit': «los dava *clares* aygues a beure, y argentines», *Atl.* I a (ed. II. Cat., p. 27), i aplicat a la comprensió «los qui d'aquest mester havem, han aquest dret per *clar*», JoMartorell (Ag. II, 40).

D'ací 'que no és espès ni compacte' [S. xv]; i d'aquesta acc. es passa a la més innovada 'rar, esclarissat, poc dens' [*clares vegades*, fi S. xv]; d'on la dita, no sé si especialment empordanesa: «un fill li diu a la seva mare la repugnància de lo que ell mateix ha fet, i la mare el tranquil·la dient-li: —Els més *clars* se toquens», Coromines.¹ És una acc. no sols mall. i men., sinó també val.: «*clara* era la nit que no eixien», MGadea, *T. del Xè* III, 63; «en este temps les perdius jia van *clares*», Alzira (1962). Com que en cast. no s'ha dit més que de teixits (*DACEsp.*, no en *DAut.* ni Cuervo, *DCo.* y *Rég.*) potser és catalanisme, per bé que es trobi c. l'a. 1600 en la continuació andònima del *Lazarillo* (on s'observen altres senyals d'un autor val. o en general cat.): «la señora capitana, que era muy sesuda hembra, cosa por cierto muy *clara*, en tierra y en mar» (Rivad. III, 99). Innovació semàntica estranya al cast.-port. i altres dominis romànics, inclús el gros de l'italià, però comuna amb el fr. ant. [S. XII] i mj., diversos parlars d'oc, alt-it. antic i venec. (*chiare volte*) (cf. Mussafia, *Beiträge*; FEW II, 742). A base de certs derivats i indicis indirectes, Bertoldi emet la sospita, no inversemblant, d'un calc semàntic del gal. Veg. les seves notes de BSLP xxx, 170, i *ZRPb.* LVII, 139; vegeu, però, els arguments en contra i les explicacions semàntiques que en dono en el DCEC, s. v. *claro*, n. 1.